

Kommittédirektiv



Förstärkning av den kommunala demokratis
funktionssätt

Dir.
2010:53

Beslut vid regeringssammanträde den 20 maj 2010

Sammanfattning

En parlamentarisk kommitté ska utreda åtgärder för att utveckla det kommunala beslutsfattandet och stärka den kommunala representativa demokratis funktionssätt.

Kommittén ska bl.a.

- utreda lagstiftningen om kommunalt partistöd,
- analysera behovet av att införa bättre möjligheter för staten att hantera en allvarlig kris i en kommun eller ett landsting,
- utreda kommunal samverkan och särskilt analysera förslaget om gemensam styrelse,
- utreda behovet av att formalisera bildandet av nya styrande majoriteter i kommuner och landsting,
- analysera för- och nackdelar med att i lagstiftning tydliggöra kommunalrådets roll,
- överväga behovet av en reglering kring beslutsfattande på distans, samt
- ta ställning till direktvalda områdesstyrelser/nämnder.

Kommittén ska lämna de förslag till författningsändringar och andra åtgärder som den finner befogade. Kommittén ska särskilt överväga om dess förslag först bör prövas som tidsbegränsade försök i ett antal kommuner och landsting.

Uppdraget ska redovisas senast den 1 maj 2012.

Uppdraget att föreslå hur kommunala demokratins funktionssätt kan stärkas

Kommuner och landsting utför sina uppgifter på den kommunala självstyrelsens och demokratins grund. Det är viktigt att regelverket ger goda förutsättningar för kommuner och landsting att utforma en stark och levande lokal demokrati.

Utredning av det kommunala partistödet

Riksdagen har tillkännagett att det behövs en översyn av det kommunala partistödet för att söka undanröja den osäkerhet som råder både från kommunernas och partiernas sida när det gäller utrymmet för att använda stödet och för att uppnå en högre grad av öppenhet i utbetalningarna (rskr. 2008/09:164).

Bakgrunden till riksdagens behandling är en diskussion om huruvida det är vanligt att partier fördelar om medel från det lokala partistödet till partiernas regionala och nationella nivåer och om detta är i enlighet med gällande lagstiftning. Konstitutionsutskottet beslutade därför under 2007 att ge en utredare i uppdrag att se över det kommunala partistödet. Uppdraget redovisades i juni 2008 i rapporten Utvärdering av det kommunala partistödet (rapport 2007/08:RFR23).

Enligt rapporten lämnar samtliga kommuner och landsting partistöd med stöd av 2 kap. 9 § kommunallagen (1991:900). Stödet utgör en växande andel av intäkterna för partierna på lokal och regional nivå. Överföringar från partiernas lokalorganisation till den regionala och den nationella nivån tillämpas i flera partier. Enligt rapporten är det oklart huruvida detta är förenligt med nuvarande lagstiftning, varför det finns ett behov av att se över regleringen av det kommunala partistödet. I första hand avses gränsdragningen mellan stöd till partierna och stöd till förtroendemannaorganisationen, hur stöd i form av finansiering av politiska sekreterare ska bedömas i förhållande till partistödet, vilka krav som kommuner och landsting ska ställa på mottagarna av stödet och om lagstiftningen behöver förtydligas när det gäller det kommunala partistödet.

I rättspraxis har också frågan aktualiserats om partier som blivit invalda i fullmäktige, men som inte har haft några kandidater

som har kunnat inträda som ledamöter, har rätt till partistöd. I flera kommuner har fullmäktige i sådana fall bedömt att dessa partier inte är representerade i fullmäktige och därmed inte har rätt till kommunalt partistöd. I en dom från Kamrätten i Jönköping (mål nr 3545-08) upphävdes dock Norrköpings kommuns beslut att inte betala ut partistöd i form av mandatstöd till ett parti för ett mandat i fullmäktige som inte innehades av någon person.

Kommittén ska därför

- göra en utredning av reglerna om kommunalt partistöd och föreslå eventuella författningsändringar.

Hanteringen av kommuner och landsting som på grund av en allvarlig kris har svårt att upprätthålla en fungerande styrning av sin verksamhet

Av 1 kap. 7 § regeringsformen framgår att beslutanderätten i kommuner utövas av valda församlingar. Med kommuner avses även landsting. Staten saknar därmed möjligheter att ta över styrningen av kommuner och landsting. Det gäller även om en kommun eller ett landsting skulle befinna sig i en så allvarlig kris att det är svårt att upprätthålla en fungerande styrning av verksamheten. Regeringen kan initiera kommun- eller landstingssammanslagningar, men indelningsändringar kan träda i kraft först vid påföljande mandatperiods början, varför de knappast torde bli aktuella som akut åtgärd.

En allvarlig kris skulle kunna utlösas av svårigheter att skapa politiska majoriteter för att kunna ta nödvändiga beslut i fullmäktige, vilket skulle kunna omöjliggöra en fungerande styrning av den kommunala verksamheten. Med en kris avses i dessa direktiv inte sådana händelser som omfattas av lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. En sådan händelse är exempelvis en naturkatastrof.

För att minska risken för att kommuner och landsting agerar på ett sätt som kan förstärka konjunkturvariationer har regeringen nyligen beslutat om direktiv till en utredning med uppdrag att lämna förslag på åtgärder som kan stabilisera den

kommunala ekonomin över en konjunkturcykel (dir. 2010:29). Ekonomiska problem i en kommun eller ett landsting kan dock uppstå av andra orsaker än konjunkturvariationer och de kan leda till en allvarlig kris i det politiska systemet.

I kölvattnet av 1990-talets ekonomiska kris lämnade två utredningar varsitt betänkande som båda behandlade statens styrning av kommuner och landsting i samband med allvarliga ekonomiska problem.

I betänkandet Kommuner och landsting med betalningssvårigheter (SOU 1996:12) föreslogs att regeringen skulle kunna ge kommuner och landsting i kris ett statligt stöd förenat med vissa villkor. Ett sådant villkor var att regeringen skulle kunna tillsätta utredningsmän och kontrollorgan samt att vissa kommunala uppgifter skulle kunna tas över av kontrollorganet. I betänkandet föreslogs också att regeringen skulle kunna besluta om tvångsförvaltning av en kommun under en viss tid, något som dock bedömdes kräva en ändring i regeringsformen.

I betänkandet Den kommunala självstyrelsen och grundlagen (SOU 1996:129) bedömdes förslagen i det tidigare nämnda betänkandet utifrån regeringsformens reglering av den kommunala självstyrelsen. Kommittén tillstyrkte det frivilliga systemet med villkorat statligt stöd, men menade att det inte fanns tillräckliga skäl för förslaget om tvångsförvaltning med hänsyn till det intrång i den kommunala självstyrelsen som det skulle innebära. Förslagen från utredningarna har inte lett till lagstiftning.

En kris i en kommun eller ett landsting, som innebär att en fungerande styrning av verksamheten inte kan upprätthållas kan få mycket allvarliga konsekvenser för förutsättningarna att upprätthålla grundläggande samhällsservice. Därför finns det skäl att utreda möjligheterna skapa ett mer långsiktigt och förutsägbart regelverk som anger hur staten ska förhålla sig till en kommun eller ett landsting om den hamnar i en allvarlig kris.

I propositionen En reformerad grundlag (prop. 2009/10:80) som överlämnades till riksdagen i december 2009, föreslås vissa förändringar av regeringsformens reglering om kommunalt självstyre. Det är därför inte aktuellt att nu föreslå ytterligare förändringar av regeringsformens reglering i detta avseende. Det finns dock anledning att analysera vilket utrymme som re-

geringsformen ger staten att hantera allvarliga kriser i kommuner och landsting.

Kommittén ska därför

- analysera och bedöma vilket utrymme regeringsformen ger staten att hantera en allvarlig kris i en kommun eller ett landsting som får konsekvenser för möjligheten att upprätthålla en fungerande styrning, och
- analysera behovet av nya möjligheter för staten att hantera en sådan allvarlig kris i kommuner och landsting och om ett sådant behov anses föreligga lämna författningsförslag inom ramen för regeringsformens reglering av det kommunala självstyret. Om ett förslag lämnas ska det utformas så att det i sig inte innebär ökade statliga utgifter.

Kommunal samverkan

Det finns flera skäl till kommunal samverkan. En enskild kommun kan exempelvis ha svårt att upprätthålla viss kompetens på egen hand och det kan finnas samordnings- och stordrift fördelar med att samverka med andra kommuner. Vidare består den funktionella regionen, där människor rör sig mellan arbete, bostad och fritidsaktiviteter, i många fall av fler än en kommun. I takt med större krav på specialistkompetenser och mot bakgrund av den demografiska utvecklingen och ekonomiska utmaningar kommer kommunal samverkan få allt större betydelse i framtiden.

Interkommunala avtal är den vanligaste formen för samverkan i dag, men det finns också möjligheter att samverka genom att bilda ett kommunalförbund, en gemensam nämnd eller ett privaträttsligt subjekt, exempelvis ett företag.

Trots att det finns flera samverkansformer att välja mellan förekommer kritik från kommuner mot att de mer reglerade formerna för kommunal samverkan är för komplicerade. Det framstår som att samverkan i vissa fall inte sker på grund av dagens regelverk. Eftersom regeringen anser att kommunal samverkan bör underlättas är detta naturligtvis otillfredsställande. Det är även ett problem att omfattningen av samverkan är svåröverskådlig på grund av att många kommuner samtidigt deltar i oli-

ka former av samverkan i olika konstellationer. Det vore värdefullt om samverkan blev mer lättöverskådlig genom att lagstiftningen uppmuntrade till färre samverkanskonstellationer.

I propositionen Kommunala kompetensfrågor m.m. (prop. 2008/09:21) berörs bl.a. frågor om kommunal samverkan. Av propositionen framgår att regeringen vill åstadkomma en mer strukturerad, strategisk och långsiktig samverkan mellan angränsande kommuner i en form som också har demokratisk förankring. I propositionen görs bl.a. bedömningen att det förslag som Kommunala kompetensutredningen (SOU 2007:72) lämnade om gemensam styrelse skulle kunna vara en väg för att åstadkomma sådan samverkan. Med hänsyn till de frågetecken som då fanns kring kommunal samverkans förenlighet med reglerna om offentlig upphandling lämnades i propositionen inget förslag om införandet av gemensam styrelse. Regeringen ansåg dock att frågan om utvidgade möjligheter till samverkan borde utredas vidare.

Kommittén ska därför

- utreda nuvarande former för kommunal samverkan och vid behov föreslå nya samverkansformer, samt
- särskilt analysera förslaget om gemensam styrelse och då särskilt om det är förenligt med upphandlingslagstiftningen.

Fullmäktiges ställning i det kommunala beslutsfattandet

Regleringen i regeringsformen och kommunallagen om den kommunala beslutanderätten utgår från principen att centrala politiska beslut ska fattas av fullmäktige. Fullmäktiges formellt sett starka ställning följer naturligt av att det är det enda direkt folkvalda kommunala organet.

Enligt 1 kap. 7 § regeringsformen ska beslutanderätten i kommuner och landsting utövas av valda församlingar (fullmäktige). Fullmäktige ska enligt 3 kap. 9 § kommunallagen besluta i ärenden av principiell beskaffenhet eller som annars är av större vikt för kommunen. I bestämmelsen anges vidare en exemplifierande uppräkningslista av vilka ärenden som är av sådan beskaffenhet att de inte kan delegeras vidare till nämnder, bl.a. beslut om budget, skatt samt val av ledamöter och ersättare i

nämnder och styrelser. Förutom vid sådana beslut som faller inom ramen för 3 kap. 9 § kan fullmäktige enligt 3 kap. 10 § delegera beslutanderätt till nämnder.

Huruvida fullmäktiges formellt sett starka ställning upprätthålls i praktiken är en fråga som ofta är föremål för diskussion. I Kommundemokratikommitténs betänkande Att vara med på riktigt (SOU 2001:48) hänvisas till undersökningar om att fullmäktiges ställning har urholkats. Mot den bakgrunden ansåg kommittén att fullmäktiges ställning måste stärkas betydligt. Kommittén framhöll särskilt vikten av att makt inte flyttas från en direktvald och för allmänheten öppen församling till en indirekt vald styrelse som oftast är stängd för allmänheten. I betänkandet framhölls kommuners och landstings eget ansvar att arbeta för att säkra fullmäktiges ställning, men det lämnades också några förslag till lagändringar rörande fullmäktiges inflytande. Efter förslag i propositionen Demokrati för det nya seklet (prop. 2001/02:80) markerades i kommunallagen att fullmäktige ska ta ställning till viktiga beslut som tas i kommunala bolag och en rätt till minoritetsåterremiss infördes. Där emot gjorde regeringen bedömningen att någon s.k. lyftningsrätt av ärenden som på grund av delegation beslutas i nämnderna inte borde införas, eftersom detta kunde försämra effektiviteten i beslutsfattandet.

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har i en skrivelse till regeringen (dnr Fi2010/499) anført att frågor om att stärka fullmäktiges ställning är prioriterade i deras eget demokratiarbete. SKL menar dock att det finns behov av att se över kommunallagen i syfte att stärka fullmäktiges ställning ytterligare.

Generellt kan det konstateras att fullmäktiges ställning i formell mening är mycket stark och att kommunallagen ger kommuner och landsting stort utrymme att organisera arbetet på det sätt som passar dem bäst. Mot den bakgrunden är det troligt att mycket av det som beskrivs kring maktkoncentration i styrelsen och uppfattningen att fullmäktige är maktlöst beror på arbetssätt och förhållningssätt som kommuner och landsting själva ansvarar för. Samtidigt finns det dock ett behov av att lyfta fram goda exempel på hur fullmäktige fått en mer central roll i den politiska debatten. Det är heller inte uteslutet att det

kan finnas utrymme för förtydliganden i lagstiftningen som skulle ge fullmäktige en ännu starkare roll.

Kommittén ska därför

- ge exempel på hur fullmäktiges roll som central politisk arena kan utformas och vid behov föreslå författningsändringar.

Formerna för maktskiftet i kommuner och landsting efter val

I takt med att kommunalpolitiken har blivit allt mer präglad av partipolitik har betydelsen av att valresultatet får ett tydligt och snabbt genomslag ökat.

Efter kommunala val dröjer det till den 1 november (den 15 oktober för Stockholms kommun) innan fullmäktige tillträder enligt 5 kap. 5 § kommunallagen. Enligt huvudregeln i 6 kap. 12 § kommunallagen inleder nämnder och styrelser den nya mandatperioden den 1 januari året efter de kommunala valen. Det är, enligt 5 kap. 13 § kommunallagen, möjligt för fullmäktige att besluta att styrelsen och nämnderna ska tillträda i samband med att de väljs vid det första sammanträdet med det nyvalda fullmäktige. För andra nämnder än styrelsen bestämmer fullmäktige mandatperioderna enligt 5 kap. 13 § kommunallagen.

I dag saknas helt bestämmelser för hur processen kring att bilda politiska majoriteter ska gå till. Organiserade majoritets-samarbeten utgör som regel det egentliga styret i kommuner och landsting. Processen fram till att en majoritet får förtroendet och tar ansvaret för att styra en kommun eller ett landsting skulle kunna tjäna på tydligare regler. I det sammanhanget kan det vara intressant att överväga en reglering av vad ett kommunal- eller landstingsråd ska ha för formell funktion, vilka befogenheter och vilket ansvar som ska följa med uppdraget och hur denna funktion ska väljas. I dag framgår det indirekt av kommunallagen att kommunal- och landstingsråd kan finnas, men i övrigt saknas reglering av vad uppdraget innebär. I det sammanhanget bör även särregleringen för borgarråd i Stockholms kommun ses över.

Kommittén ska därför

- ta ställning till behovet av ändringar i kommunallagen för att valresultatet ska få ett snabbare genomslag och vid behov lämna författningsförslag,
- analysera för- och nackdelar med att formalisera processen att etablera en styrande majoritet i kommuner och landsting och föreslå nödvändiga författningsändringar om fördelarna anses överväga nackdelarna, samt
- analysera för- och nackdelar med att i lagstiftning tydliggöra kommunalrådets roll och vid behov föreslå författningsändringar.

Återkallelse av uppdrag i nämnder och styrelser

Samarbeten mellan partier i kommuner och landsting kan ta slut och nya kan inledas under pågående mandatperioder. Om majoritetsförhållandena i fullmäktige i och med sådana förändringar inte längre återspeglas i nämnder och styrelser kan fullmäktige besluta att återkalla samtliga uppdrag (4 kap. 10 a § kommunallagen). I de fall nya majoriteter bildas på grund av att ett eller flera partier lämnar en tidigare majoritet för att ingå i en ny, är det inte ovanligt att fullmäktiges sammansättning redan återspeglas i alla nämnder och styrelser. För att få genomslag för sin politik vill den nya majoriteten i regel även tillsätta ordförandeposterna. I rättspraxis har dock bl.a. Kammarrätten i Sundsvall (mål nr 2840-08) kommit fram till att det inte finns grund för att återkalla uppdragen i denna situation. Domen har överklagats till Regeringsrätten, som meddelat prövningstillstånd. Det kan mot denna bakgrund ifrågasättas om den nuvarande lagstiftningen ger möjlighet att byta ut ordföranden i nämnder om en ny majoritet tillträder under mandatperioden.

Det blir allt mer vanligt att ett stort antal partier finns representerade i fullmäktige, vilket ofta leder till att det krävs koalitioner med många partier för att bilda majoritet. Med många partier, varav flera är lokala, ökar sannolikheten för att samarbeten bryts upp och ersätts av nya under en mandatperiod. Det är angeläget att sådana majoritetssamarbeten får genomslag fullt ut.

Kommittén ska därför

- ta ställning till behovet av ändrade regler kring återkallande av uppdrag i nämnder och styrelser vid bildandet av nya politiska majoriteter under löpande mandatperiod.

Direktvalda geografiska nämnder

Kommuner och landsting har enligt kommunallagen stor frihet att organisera nämnder och styrelser på det sätt som passar den enskilda kommunen eller landstinget. I de flesta fall har nämnder inrättats som ansvarar för en viss kommunal verksamhet. Det förekommer också geografiska nämnder, så kallade kommundelsnämnder. Ledamöterna i nämnderna och styrelserna väljs av fullmäktige. Om ett visst antal ledamöter begär det ska lagen (1992:339) om proportionellt valsätt tillämpas. Detta garanterar att även partier utanför majoriteten får platser i nämnder och styrelser.

I olika sammanhang har det diskuterats om ledamöterna i kommundelsnämnder borde utses direkt av väljarna. I demokratiutredningens betänkande En uthållig demokrati (SOU 2000:1) förordas också att kommunerna ska ha möjlighet att utse ledamöterna i kommundelsnämnderna genom direkta val. Det är redan i dag möjligt för fullmäktige att utse ledamöter som i sin tur har föreslagits av någon annan, exempelvis i ett lokalt val. I Hudiksvalls kommun finns sedan 1996 den s.k. Svågadalsnämnden där ledamöterna utses av fullmäktige genom att invånarnas särskilda val av ledamöter bekräftas. En sådan ordning kräver dock att i princip alla partier i fullmäktige är överens om att inte tillsätta ledamöterna på traditionellt sätt. Ett annat exempel kan hittas i Åre kommun. Där finns sedan 1998 den så kallade områdesnämnden i Kall som till hälften består av direktvalda ledamöter från området och till hälften av ledamöter tillsatta av fullmäktige. Behovet av särskilda regler kring direktvalda geografiska nämnder och möjligheten till direktval på valdagen är några av de reformer som SKL har begärt att regeringen ska överväga (dnr Fi2010/499). I begäran framgår att det finns flera kommuner som är intresserade av att utveckla ett

sådant koncept, men att de bl.a. vill se en stabilare ram för direktvalda områdesstyrelser genom särskilda regler.

Det kan finnas fördelar med direktvalda områdesstyrelser om det skapar större närhet mellan beslutsfattare och medborgare och om det skapar lägre trösklar till lokalpolitiskt engagemang. Dessa eventuella fördelar måste vägas mot de nackdelar som kan finnas i form av otydlighet i ansvarsutkrävandet om majoriteterna i fullmäktige och i dessa styrelser skiljer sig åt. För- och nackdelar när det gäller representation, t.ex. en jämn fördelning av kvinnor och män, ska också belysas.

Kommittén ska därför

- analysera för- och nackdelar med direktvalda geografiska nämnder och, om fördelarna anses överväga nackdelarna, föreslå de författningsändringar som anses nödvändiga.

Tjänstledighet för den som har förtroendeuppdrag i ett annat land

Enligt 4 kap. 11 § kommunallagen har förtroendevalda rätt till den ledighet från sina anställningar som behövs för uppdragen. Ledigheten ska omfatta tid för möten i kommunala organ, andra möten som är nödvändiga för uppdragen, resor till och från mötena samt behövlig dygnsvila omedelbart före eller efter mötena.

Rätten till ledighet avser den som både arbetar och innehar ett förtroendeuppdrag i Sverige. I gränsområden med stor arbetspendling kan det förekomma att förtroendevalda i ett land arbetar i ett annat och tvärtom. Øresundskomiteen, som är ett samarbetsorgan i Øresundsregionen, har i en skrivelse till regeringen (dnr Fi2009/7760) påtalat behovet av en lagändring som ger förtroendevalda rätt till ledighet även om de har ett förtroendeuppdrag i ett annat land. De har tillställt den danska regeringen en motsvarande begäran.

En heltäckande reglering av möjligheterna för förtroendevalda att vara lediga från anställningar i ett annat land än där förtroendeuppdraget finns kräver att flera länder inför sådan lagstiftning. Innan ett sådant arbete eventuellt sätts igång till-

sammans med andra länder är det angeläget att få en kartläggning av behovet.

Kommittén ska därför

- kartlägga behovet av nya regler för tjänstledighet om en enskild har ett förtroendeuppdrag i ett annat land.

Beslutsfattande på distans

Den tekniska utvecklingen gör det numera möjligt att genomföra sammanträden utan att alla deltagare är närvarande fysiskt. I stället kan de delta genom så kallad videokonferens som överför både ljud och rörliga bilder. Sådana sammanträden regleras inte i kommunallagen eller annan relevant lagstiftning eftersom de tekniska möjligheterna tidigare inte har kunnat förutses.

Integrations- och jämställdhetsdepartementet gav under 2008 forskaren Olle Lundin i uppdrag att utreda de rättsliga förutsättningarna för att fatta politiska beslut på distans. I Lundins rapport *Beslutsfattande på distans i en rättslig kontext* (dnr IJ2008/927) analyseras vad som behöver regleras för att möjliggöra beslutsfattande på distans. Några av de frågor som berörs handlar om möjligheten att upprätthålla sekretess, vilka tekniska krav som bör ställas och hur beslut som innebär myndighetsutövning ska hanteras. Slutsatsen i rapporten är att det saknas egentliga rättsliga hinder för att införa möjligheten att delta vid sammanträden på distans via en tvåvägsöverföring av ljud och bild. I rapporten förordas dock att en sådan möjlighet för tydlighets skull införs i kommunallagen.

Beslutsfattande på distans skulle kunna underlätta rekryteringen av förtroendevalda. Inte minst inom vissa grupper som exempelvis funktionshindrade och boende på landsbygden skulle det kunna ha stor betydelse för möjligheten att ta ett förtroendeuppdrag.

Kommittén ska därför

- överväga behovet av en reglering av beslutsfattande på distans och vid behov lämna författningsförslag.

Försöksverksamhet

Genom att den reglering som styr det kommunala beslutsfattandet gäller i alla kommuner och landsting är det naturligt att förändringar i den nuvarande ordningen övervägs mycket noga. Utan starkt övertygande skäl är det svårt att föreslå ändringar. Samtidigt är det ofta svårt att värdera olika idéer kring förändringar utan att ha iakttagit hur de fungerar i praktiken. Kommittén bör därför generellt överväga om dess förslag först bör prövas som en försöksverksamhet i endast vissa kommuner och landsting. Detta gäller inte eventuella förslag med åtgärder för att hantera en allvarlig kris i en kommun eller ett landsting.

Kommittén ska därför

- överväga om de författningsförslag de lämnar ska vara i form av försök, begränsade i tid och i ett visst antal kommuner och landsting.

Övrigt

Kommittén är fri att överväga och föreslå andra förändringar i regleringen av den kommunala demokratin i syfte att stärka dess funktionssätt.

Samråd och redovisning av uppdraget

I sitt arbete ska kommittén samråda med utredningen Översyn av statlig regional förvaltning m.m. (Fi 2009:07), Utredningen om kommunala företag (Fi 2009:08) och utredningen Att främja en stabil kommunal verksamhet över konjunkturcykeln (Fi 2010:02).

Kommitténs uppdrag ska bedrivas utåtriktat och i kontakt med myndigheter, kommuner, landsting, SKL och övriga intressenter.

Uppdraget ska redovisas senast den 1 maj 2012.

(Finansdepartementet)